

శ్రీ ఆదిశంకరాచార్యులవారి

వివేకచూడామణి - 8

:వ్యాఖ్యాత:

“అభినవ వ్యాస” , “జ్ఞానప్రపూర్ణ”

శ్రీ దేవిశెట్టి చలపతిరావు B.Sc[Ag]

వ్యవస్థాపకులు

ఆధ్యాత్మిక జ్ఞాన పీఠం : చిలకలూరిపేట.

Website : WWW.SRICALAPATHIRAO.COM

Email : care@srichalapathirao.com

Contact : +91 80085 39770 / +91 98862 65225

పూజ్య గురుదేవులు

జ్ఞానప్రపూర్ణ
శ్రీ దేవీశెట్టి చలపతిరావు గారు B.Sc., (Ag)
వ్యవస్థాపకులు : అధ్యాత్మిక జ్ఞానపీఠం, చిలకలూరిపేట

Contact : (Mobile) 80085 39770 / (Land Line) 08647 254716

Email : care@srichalathirao.com

Visit www.srichalathirao.com to listen Pravachanas

వివేకచూడామణి - 8

I. వీడ్కోలు ఉపదేశం - చివరి సలహా

శ్లో || "ఇతి నతమవలోక్య శిష్యవర్యం
 సమభిగతాత్మసుఖం ప్రబుద్ధతత్త్వం |
 ప్రముదితహృదయః సదేశికేంద్రః
 పునరిదమాహ వచః పరం మహాత్మా" || 521

శ్లో || "బ్రహ్మప్రత్యయ సంతతిర్జగదతో బ్రహ్మైవ సత్ సర్వతః
 పశ్యాధ్యాత్మద్ృశా ప్రశాంత మనసా సర్వాస్వవస్థాస్వపి |
 రూపాదన్యద వేక్షితం కిమభి త చక్షుష్కాం విద్యతే
 తద్వద్ బ్రహ్మవిదః సతః కిమపరం బుద్ధేర్విహారాస్పదం" || 522

శ్లో || "కస్తాం పరానంద రసానుభూతిం
 ఉత్స్వజ్య శూన్యేషు రమేత విద్వాన్ |
 చంద్రే మహాహ్లాదిని దీప్యమానే
 చిత్రేందుమాలోకయితుం క ఇచ్ఛేత్" || 523

శ్లో || "అసత్ పదార్థానుభవేన కించిత్
 న హ్యస్తి తృప్తిర్ న చ దుఃఖహానిః |
 తదద్వయానందరసానుభూత్యా
 తృప్తః సుఖం తిష్ఠ సదాత్మనిష్ఠయా" || 524

శ్లో || "స్వమేవ సర్వథా పశ్యన్తన్యమానః స్వమద్వయం |
 స్వానందమనుభుంజానః కాలం నయ మహామతే" || 525

శ్లో || "అఖండబోధాత్మని నిర్వికల్పే
 వికల్పనం వ్యోమ్ని పురః ప్రకల్పనం |
 తదద్యయానందమయాత్మనా సదా
 శాంతిం పరామేత్య భజస్య మౌనం" || 526

శ్లో || "తూష్ణీమవస్థా పరమోపశాంతిః
 బుద్ధేరసత్కల్ప వికల్ప హేతోః |
 బ్రహ్మీత్మనా బ్రహ్మవిదో మహాత్మనో
 యత్రాద్యయానందసుఖం నిరంతరం" || 527

శ్లో || "నాస్తి నిర్వాసనానైత్యాత్పరం సుఖకృదుత్త మమ్ |
 విజ్ఞాతాత్మ స్వరూపస్య స్వానందరసపాయినః" || 528

శ్లో || "గచ్ఛంస్తి పృథ్ను పవిత్రన్ శయానో వాన్యథాపి వా
 యథే చ్చయా వసేద్విద్వానాత్కారామః సదా మునిః" || 529

శ్లో|| న దేశ కాలా సనదిగ్యమాది
 లక్ష్యాద్య పేక్షా, ప్రతిబంధ వృత్తే |
 సంసిద్ధ తత్తస్య, మహాత్మనోస్తి
 స్వవేద నేకా నియమాద్యవస్థా || 530

శ్లో|| ఘటోయ మితి విజ్ఞాతుం
 నియమః కోన్యపేక్షతే |
 వినా ప్రమాణ సుష్యత్వం
 యస్మిన్ సతి పదార్థ భిః || 531

శ్లో|| అయమాత్మా నిత్యసిద్ధః

ప్రమాణే సతి భాసతే |

న దేశం నాపి వా కాలం

న శుద్ధిం వాప్యపేక్షతే ||

532

శ్లో|| దేవదత్తో హమిత్యే తద్

విజ్ఞానం నిరపేక్షకం |

తద్వత్ బ్రహ్మ విదోష్యస్య

బ్రహ్మహమితి వేదనం ||

533

శ్లో|| భాను నేవ జగత్సర్వం

భాసతే యస్య తేజసా |

అనాత్మక మసత్తు చ్చం

కిం ను తస్యా వ భాసకం ||

534

శ్లో|| వేదశాస్త్ర పురాణాని

భూతాని సకలాన్యపి |

యేనార్థ వంతి తం కిన్ను

విజ్ఞాతారం ప్రకాశయేత్ ||

535

శ్లో|| ఏషః స్వయంజ్యోతి రనంత శక్తిః

ఆత్మా ప్రమేయః సకలానుభూతిః |

యమేవ విజ్ఞాయ విముక్త బంధః

జయత్యయం బ్రహ్మ విదుత్త మోత్తమః ||

536

శ్లో|| న భిద్యతే నో విషయై ప్రమోదతే

న సజ్జతే నాపి విరజ్యతేచ |

స్వస్తిన్ సదా క్రీడతి నందతి స్వయం

నిరంతరానంద రసేన తృప్తః ||

537

శ్లో|| క్షుదాం దేహ వ్యధామ్ తృక్త్వా

బాలః క్రీడతి వస్తుని |

తదైవ విద్వాన్ రమతే

నిర్మమో నిరహం సుఖీ ||

538

శ్లో|| చింతా శూన్య మదైన్య బైక్షమ శనం - పానం సలి ద్వాలిషు

స్వాతంత్ర్యేణ నిరంకుశా స్థితి రభీర్ - నిద్రా స్మశానే వనే |

వస్త్రం క్షాళన శోషణాది రహితం దిగ్వాస్తు శయ్యా మహీ

సంచారో నిగమాంత వీధిషు విదాం క్రీడాపరే బ్రహ్మణి || 539

శ్లో|| విమాన మాలంబ్య శరీర మేతత్

భునక్త్య శేషా ని్య షయాను పస్థితాన్ |

పరేచ్ఛయా బాల వదాత్మ వేత్తా

యోవ్యక్త లింగో ననుషక్త బాహ్యః ||

540

శ్లో|| దిగంబరో వాపిచ సాంబరో వా

త్వగంబరో వాపి చిదంబరస్థః |

ఉన్మత్తవ ద్వాపి చ బాలవద్వా

విశాచ వద్వాపి చరత్య వన్యాం ||

541

శ్లో|| కామన్ నిష్కామ రూపీసన్

చరత్యేక చరో మునిః |

స్వాత్మనైవ సదాతుష్టః

స్వయం సర్వాత్మనా స్థితః || **542**

శ్లో|| క్వచిన్ మూఢో విద్వాన్, క్వచిదపి మహారాజ విభవః
క్వచిత్ భ్రాంతః సౌమ్య, క్వచిత్ అజగరాచార కలితః |
క్వచిత్ పాత్రీభూతః క్వచిదవమతః క్వాప్య విదితః
చరత్యేనం ప్రాజ్ఞః, సతత పరమానంద సుఖీతః || **543**

శ్లో|| నిర్ధనోపి సదా తుష్టోపి
అ సహాయో మహాబలః |
నిత్యతృప్తో ప్య భుంజానోపి
అ సమః సమదర్శనః || **544**

శ్లో|| అపి కుర్వన్న కుర్వాణః
చా భోక్తా ఫలభోగ్యాసి |
శరీర్యప్య శరీర్యేష
పరిచ్ఛిన్నోపి సర్వగః || **545**

శ్లో|| అశరీరం సదా సంతం
ఇమం బ్రహ్మవిదం క్వచిత్ |
ప్రియా ప్రియేన స్పృశతః
తదైవచ శుభా శుభే || **546**

శ్లో|| స్థూలాది సంబంధ వ తోభిమానినః
సుఖంచ దుఃఖం చ, శుభా శుభే చ |
విధ్వస్త బంధస్య, సదాత్మనో మునేః
కుతః శుభం వాప్య, శుభం ఫలం వా || **547**

శ్లో|| తమసా గ్రస్థ వద్భావాత్
అగ్రస్థోపి రవిర్జనైః |
గ్రస్త ఇత్యుచ్యతే భ్రాంత్యా
హ్యజ్ఞాత్యా వస్తు లక్షణం ||

548

శ్లో|| తద్వత్ దేహాది బంధేభ్య
విముక్తం బ్రహ్మ విత్తమం |
పశ్యంతి దేహివన్నుధాః
శరీరాభాస దర్శనాత్ ||

549

శ్లో|| అహిర్ నిర్ ల్వయినీ వాయం
ముక్త దేహస్తు తిష్ఠతి |
ఇతస్తతస్ చాల్యమానః
యత్ కించిత్ ప్రాణవాయునా ||

550

శ్లో|| స్రోత సా నీయతే దారు
యథా నిమ్నోన్నత స్థలం |
దైవేన నీయతే దేహో
యథా కాలోప భుక్తిషు ||

551

శ్లో|| ప్రారబ్ధ కర్మపరి, కల్పిత వాసనా భిః
సంసార వచ్ఛరతి, భుక్తిషు ముక్త దేహాః |
సిద్ధః స్వయం వసతి, సాక్షివదత్ర తూష్టిం
చక్రస్య మూలమివ, కల్ప వికల్ప శూన్యః ||

552

శ్లో|| నైవేంద్రియాణి విషయేషు నియుక్త మేవ

నైవాప యుక్తం ఉపదర్శన లక్షణస్థ |
 నైవక్రియా ఫల మపీషద పేక్ష తేచ
 స్వానంద సాంద్ర రసపాన సు మత్త చిత్తః || 553

శ్లో|| లక్ష్మ్యా లక్ష్మ్య గతిం త్యక్త్వా
 యస్తిష్ఠత్ కేవలాత్మనా |
 శివ ఏవ స్వయం సాక్షాత్
 అయం బ్రహ్మ విదుత్తమః || 554

శ్లో|| జీవన్నేవ సదా ముక్తః
 కృతార్థో బ్రహ్మవిత్తమః |
 ఉపాధి నాశాత్ బ్రహ్మైవ
 సన్ బ్రహ్మేష్యేతి నిర్ద్వయం || 555

శ్లో|| శైలాషో వేష సద్భావా
 భావ యోశ్చయథా పుమాన్ |
 తదైవ బ్రహ్మ విత్ శ్రేష్ఠః
 సదా బ్రహ్మైవ నాపరః || 556

శ్లో|| యత్ర క్వాపి విశీర్ణం
 సత్పర్ణమివ తరోర్వపుః పతనాత్
 బ్రహ్మే భూతస్వయతేః
 ప్రాగేవ తచ్చిద్ అగ్ని నా దగ్ధం || 557

శ్లో|| సదాత్మని బ్రహ్మణి తిష్ఠతో మునేః
 పూర్ణాద్వయానంద మయాత్మనా సదా |

న దేశ కాలా, ద్యుచిత ప్రతీక్షా
 త్యగ్ మాంస విట్ పిండ విసర్జనాయ || 558

శ్లో|| దేహస్య మోక్షో న మోక్షః
 న దండస్య కమండలోః |
 అవిద్యా హృదయగ్రంథి
 మోక్షో మోక్షో యత స్తతః || 559

శ్లో|| కుల్యాయా మథ నద్యామ్ వా
 శివ క్షేత్రేపి చత్వరే |
 పర్ణం పతతి చేత్తన
 తరోః కిం ను శుభా శుభం || 560

శ్లో|| పత్రస్య పుష్పస్య ఫలస్య నాశవద్
 దేహేంద్రియ ప్రాణధియాం వినాశః |
 నైవాత్మనః స్వస్య సదాత్మకస్యా
 నందా కృతేర్ వృక్ష వదస్తి ఏషః || 561

శ్లో|| ప్రజ్ఞాన ఘన ఇత్యాత్మ లక్షణం సత్య సూచకం |
 అనూద్ యౌ పాధిక స్త్యవ కథయంతి వినాశనం || 562

శ్లో|| అవినాశీవా అరేయం ఆత్మేతి శృతిరాత్మనః |
 ప్రబ్రవీత్య వినాశిత్వం వినశ్యత్సు వికారిషు || 563

శ్లో|| పాషాణ వృక్ష తృణధాన్య, కడంగ రాద్యా
 దగ్ధా భవంతి హి మృదేవ, యథాతదైవ |
 దేహేంద్రియాసు మన ఆది, సమస్త దృశ్యం

జ్ఞానాగ్ని దగ్ధ ముపయాతి, పరాత్మ భావం || 564

శ్లో|| విలక్షణం యథా ద్వాంతం, లీయతే భాను తేజసి |
తదైవ సకలం దృశ్యం, బ్రహ్మణి ప్రవిలీయతే || 565

శ్లో|| ఘటే నష్టే యథావ్యోమ, వ్యోమైవ భవతి స్ఫుటం |
తదైవో పాథి విలయే, బ్రహ్మైవ బ్రహ్మవిత్ స్వయం || 566

శ్లో|| క్షీరం క్షీరే యథా క్షిప్తం, తైలం తైలే జలం జలే |
సంయుక్త మేకతాం యాతి, తథాత్మన్యాత్మ విన్మునిః || 567

శ్లో|| ఏవం విదేహ కైవల్యం, సన్యాత్రత్వమఖండితం |
బ్రహ్మభావం ప్రపద్యేష, యతి ర్నావర్తతే పునః || 568

శ్లో|| సదాత్మై కత్వ విజ్ఞాన, దగ్ధా విద్యాది వర్షణః |
అముష్య బ్రహ్మభూతత్వాత్, బ్రహ్మణః కుతః ఉద్భవః || 569

శ్లో|| మాయా క్లప్తా బంధ మోక్షౌ నస్త స్వాత్మని వస్తుతః |
యథా రజ్జౌ నిష్క్రియా యాం సర్పా భాస వినిర్గమౌ || 570

శ్లో|| ఆవృతే సదసత్వాభ్యాం, వక్తవ్యే బంధ మోక్షణే |
నావృతిర్ బ్రహ్మణః కాచిద్, అన్యా భావాదనా వృతం |
యద్యస్త్య ద్వైత హానిః స్యాత్, ద్వైతం నో సహతే శ్రుతిః | 571

శ్లో|| బంధం మోక్షంచ మృషైవ మూఢా
బుద్ధేర్గుణం వస్తుని కల్పయంతి |
దృగావృతిం మేఘకృతాం యథా రవౌ
యతో ద్వయా సంగ చిదేతి దక్షరం || 572

శ్లో|| అస్తీతి ప్రత్యయోయశ్చ, యశ్చ నాస్తీతి వస్తుని |
బుద్ధేరేవ గుణావేతౌ, నతు నిత్యస్య వస్తునః || 573

శ్లో|| అతస్మా మాయయాక్లప్తౌ, బంధమోక్షో న చాత్మని
నిష్కలే నిష్క్రియే శాంతే, నిరవద్యే నిరంజనే |
అద్వితీయే పరేతత్వే, వ్యోమవత్ కల్పనాకుతః || 574

శ్లో|| న నిరోధో నచోత్పత్తిర్ నబద్ధో నచసాధకః |
న ముముక్షుర్ నవై ముక్తః ఇత్యేషా పరమార్థతా || 575

II. అదృష్టవంతుడైన సాధకుడు ముక్తుడయ్యాడు.

శ్లో|| సకల నిగమ చూడా, స్వాంతసిద్ధాంత గుహ్యం
పరమిద మతి గుహ్యం, దర్శితం తే మయాద్య |
అపగత కలిదోషః, కామ నిర్ముక్త బుద్ధిః
తదతుల మసకృత్వం, భావయేదం ముముక్షుః || 576

శ్లో|| ఇతి శృత్వా గురోర్వాక్యం, ప్రశ్రయేణ కృతావతిః |
నతేన సమనుజ్ఞాతో, యయౌ నిర్ముక్త బంధనః || 577

శ్లో|| గురురేష స్పదానంద, సింధౌ నిర్మగ్న మానసః |
పావయన్ వసుధాం సర్వాం, విచచార నిరంతరః || 578

III గ్రంథం యొక్క విశిష్టత.

శ్లో|| ఇత్యా చార్యస్య శిష్యస్య, సంవాదేనాత్మ లక్షణం |
నిరూపితం ముముక్షూణాం, సుఖ బోధోప పత్రయే || 579

శ్లో|| హితమిద ముపదేశ మాద్రి యంతాం

విహిత నిరస్త సమస్త చిత్తదోషాః |

భవ సుఖ విముఖాః ప్రశాంత చిత్తాః

శ్రుతి రసికా యతయో ముముక్షువోయే ||

580

- గ్రంథం ఉపయోగం - శంకరుల కవితా వైభవం

శ్లో|| సంసారాధ్వని తాప భానుకిరణ ప్రోద్భూత దాహవ్యధా

భిన్నానాం జలకాంక్షయా మరుభువి భ్రాంత్యా పరిభ్రామ్యతాం |

అత్యాసన్న సుధాం బుధిం సుఖకరం బ్రహ్మేద్వయం దర్శయన్

త్యేషా శంకర భారతీ విజయతే నిర్వాణ సంధాయినీ || 581

- స్వస్తి -

+91 80085 39770 / +91 98862 65225